

S

f

D

36

març 2017

Sant Feliu Diu

REVISTA DE SANT FELIU DE BUIXALLEU

> Matrimonis amb més de 50 anys de convivència (pàg. 27)

Gestió integral de les suredes per a l'adaptació al canvi climàtic

Josep M. Tusell i Roser Mundet *enginyers de forest*

1. Introducció

Sant Feliu de Buixalleu és un municipi on l'alzina surera té un protagonisme especial, ja que de les 5.130 hectàrees forestals que té el municipi, més de la meitat són de sureda. A Catalunya la superfície de sureda se situa al voltant de les 60.000 ha, de les quals unes 30.000 ha són pures. D'aquestes, però, s'estima que, actualment, només un màxim del 50% estan en producció, sent la producció mitjana anual dels darrers anys al voltant de les 3.000 – 4.000 tones.

El fet que el suro català es produeixi en boscos amb major densitat d'arbrat i també en boscos amb més pendent que els d'altres regions, fa que el seu creixement sigui més lent i, en conseqüència, sigui un suro de major densitat, característica que el fa molt apreciat per tancar els grans vins de criança. Per altra banda, però, es tracta d'un suro menys homogeni que la resta i amb un major percentatge de merma (degut sobretot a la presència del corc del suro), la qual cosa fa que el percentatge de suro de qualitat apte per a l'elaboració de taps naturals sigui baix.

2. La sureda davant el canvi climàtic

En els darrers anys s'ha detectat una menor vitalitat i productivitat de les suredes, i un augment de plagues, que s'atribueix a les condicions meteorològiques més càlides i àrides i el major estrès hídric que pateixen les plantes degut al canvi climàtic. Així doncs, el canvi climàtic constitueix una seriosa amenaça per a la conservació de la sureda, la producció sostenible de suro i la cadena de valor lligada a aquest producte. D'entre les plagues que han augmentat la seva incidència en l'últim decenni, en destaca especialment el corc del suro (*Coraebus undatus*), que, tal com s'explicava a l'anterior revista, es veu molt afa-

vorit per les condicions de debilitat de l'arbrat. Aquest coleòpter provoca una marcada disminució de la qualitat del suro, redueix marcadament la seva rendibilitat, provoca l'abandonament de la gestió sostenible del bosc, i agreuja així el perill d'incendis forestals.

El projecte LIFE+Suber, que té com a objectiu principal millorar la resistència i resiliència de les suredes als principals impactes del canvi climàtic, implementa el control bioracional del corc del suro (basat en el trampeig massiu mitjançant atraient visual i un formulat de compostos volàtils), combinant-lo amb diferents tractaments silvícoles per aconseguir una major vitalitat de l'arbrat i una major producció de suro, una millora de la resiliència a incendis forestals, i en suredes degradades, la recuperació del seu potencial productiu.

Les accions plantejades en aquest projecte se centren en l'establiment de 40 rodals demostratius en les zones sureres de Catalunya que serveixin d'exemple real de l'aplicació de noves tècniques de gestió forestal, a més de la transferència de coneixement i tecnologia i la promoció de la sensibilització ambiental sobre la conservació d'aquest tipus de bosc.

3. Implementació de quatre rodals demostratius a Sant Feliu de Buixalleu

Al municipi de Sant Feliu de Buixalleu s'han implementat 4 d'aquests rodals, concretament a la finca de la Mola Grossa (1 rodal), a Can Iglesias (2 rodals) i a Can Joandó (1 rodal).

3.1. La Mola Grossa

La Mola Grossa és una finca situada a l'extrem nord del municipi de Sant Feliu de Buixalleu. La finca disposa de pla tècnic de gestió i millora

Fotografies 1 i 2. Rodal demostratiu a la finca de la Mola Grossa

forestal (PTGMF), de certificat de gestió forestal sostenible (certificat PEFC) i està adscrita a la marca de garantia Catforest.

El rodal demostratiu on s'han implementat els tractaments silvícoles dins el marc del projecte Life+Suber té una superfície de 3 ha, recobertes principalment per alzina surera, amb arbres madurs, i amb alguns arbres adults amb baixa aptitud productiva. No s'hi havia fet cap estassada des de l'última pela del suro (feia 14 anys).

Els treballs silvícoles que s'hi han realitzat amb l'objectiu de millorar la vitalitat i producció de la sureda són:

- Estassada total, deixant una cobertura del matoll per sota del 10%, respectant principalment peus d'arboç dels quals s'ha deixat un peu per soca (el més ben traçat i vertical) en aquelles soques localitzades en punts on la coberta de suro era oberta.
- Tallada de selecció per reduir la densitat de l'arbrat i sanejar la massa. S'han eliminat els peus de pi que hi havia i les alzines sureres mal conformades, amb ferides o dominades, mantenint una fracció de cabuda coberta del 60-70%.

3.2. Can Iglesias

Can Iglesias, que també disposa de PTGMF, està situat just al costat del nucli de Sant Feliu de Buixalleu.

Els 2 rodals implementats en aquesta finca (un de 5 ha i un de 3 ha) van ser afectats per l'incendi de l'any 1994. Els tractaments que s'hi han fet són:

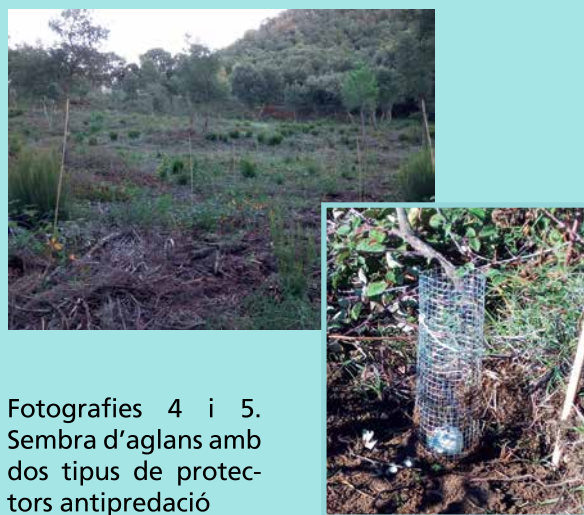
- a) En el rodal de 5 ha s'hi ha realitzat una estassada de sotabosc i una tallada de selecció fins a deixar una massa oberta amb els millors arbres, creant una estructura adevesada amb l'objectiu de generar una forta discontinuïtat de combustible i millorar així la resiliència a incendis forestals. Es preveu que en aquest rodal hi pugui entrar bestiar per facilitar-ne el manteniment.
- b) En el rodal de 3 ha i de qualitat d'estació alta, s'hi han fet diverses actuacions amb

Fotografia 3. Rodal demostratiu a la finca de Can Iglesias

l'objectiu de posar en producció aquesta sureda cremada. S'ha millorat l'estructura i la composició del bosc amb estassades i tallades selectives per eliminar els arbres que no es poden recuperar, seleccions de tanys per potenciar les millors sureres i s'han sembrat aglans en un petit clap per accelerar-ne la regeneració i densificar la massa. Aquestes actuacions s'han combinat amb el trampeig massiu de *Coraebus undatus*.

Per a la sembra s'han utilitzat protectors innovadors específicament desenvolupats per evitar la predació, principal problema en la regeneració artificial de les suredes mitjançant llavor.

Fotografies 4 i 5. Sembra d'aglans amb dos tipus de protectors antipredació

3.3. Can Joandó

La finca Can Joandó també va ser afectada per l'incendi del 1994 i disposa de PTGMF i certificat PEFC. Igualment com en el rodal de 5 ha de Can Iglesias, els treballs han consistit en una estassada i una aclarida per crear una estructura adevesada i així millorar la resiliència a incendis forestals. En aquest rodal, situat a la serra del terme Gros, es preveu combinar l'aprofitament forestal amb la pastura.

Amb l'objectiu d'avaluar els efectes de les actuacions silvícoles sobre la vitalitat de la coberta vegetal, a cada rodal s'hi ha instal·lat una parcel·la d'inventari permanent (de 17 metres de radi) en la qual periòdicament es prenen mesures de l'arbrat (espècie, diàmetre, calibre de suro, alçada de pela, etc) i del sotabosc (recobriment i alçada per espècies de matoll i recompte de plançons d'espècies arbòries).

El projecte Life+Suber, liderat i coordinat pel Consorci Forestal de Catalunya, compta amb la contribució financera de programa LIFE+ de la Comissió Europea. Els altres socis del projecte són: el Centre Tecnològic Forestal de Catalunya, Forestal Catalana SA, Amorim Florestal SA i el Centre de la Propietat Forestal de Catalunya. A més, compta amb el cofinançament de la Diputació de Barcelona, Amorim Florestal Mediterraneo, SL i l'Institut Català del Suro.